

Reis Filipijnen Oktober 2017 van Karen van der Wal en Bas Doorduyn

Karen is vertrokken op 20 oktober en had een voorspoedige reis volgens het reisschema maar Bas die twee dagen vertrok, was minder gelukkig. Die had vertraging in Roermond en op Schiphol zodat hij de aansluiting in Hongkong miste en hier 9 uur moest wachten. In Cebu kon hij net nog met de nachtboot mee en kwam hij de volgende dag om 5 uur in de ochtend aan in Ormoc, dat was de dinsdagmorgen. Dat was even douchen omkleden en ontbijten om een lange dag tegemoet te gaan.

Karen had op zondagmiddag een uitgebreid gesprek gehad met Dr. DeLara van het Ormoc District Hospitaal, daarbij een uitnodiging voor een symposium ontvangen voor de dinsdagmiddag in het ziekenhuis in Ormoc. Het toeval vermocht dat het artsenteam in hetzelfde hotel als wij verbleven en Karen had maandagavond al samen met ze gedineerd... dus Dra DeLara was helemaal verbaasd.

Maandag had Karen al een gesprek gehad met de mensen van de PNB bank over de problemen die we hadden met internetbankieren met deze bank. Dit had te maken met het feit dat deze bank was gefuseerd met een andere bank en moeten twee systemen samengevoegd worden. Maar Karen had geen volmacht over de rekening van Bas en we zijn dinsdagmorgen vroeg eerst naar de bank gegaan en we hebben afgesproken dat men het gedeelte waar we via internet de gegevens van kregen opgezocht zouden worden en dat we die dan op papier zouden krijgen. We moesten aan het eind van de week maar terugkomen.

Daarna hebben we onze chauffeur laten komen en zijn we naar Tumamak naar de middelbare en technische school gereden. Daar was Mr Corpiz (de directeur) aanwezig. Na ontvangst hebben we eerst de vorderingen van de nieuwbouw besproken en zijn we rondgeleid. Bij ons bezoek in Augustus was er al gesproken over de beroerde waterhuishouding van de school. Er wordt in rap tempo een viertal gebouwen neergezet omdat het merendeel van de klaslokalen compleet vernietigd was tijdens de tyfoon in 2013. Maar voor ongeveer 40 toiletten waar 1500 leerlingen van afhankelijk zijn is er dik onvoldoende water aanwezig. De openbare waterleiding is te klein en te weinig druk erop zodat daar geen gebruik kan worden. Dus is gesproken met Julius Aquino, een man die met zijn team bronnen boort. Hij zal donderdag een begroting aanbieden.

Er was ook een gesprek gepland met de burgermeester van Villaba maar toen we daar kwamen bleek ze verhinderd te zijn. Wel hebben we een gesprek gehad met een secretaresse en de gemeentearts.

Daarna in rap tempo terug naar Ormoc voor de bijeenkomst met de plaatselijke en Amerikaanse Rotary. Vorig jaar heeft de Rotary van Denver Colorado een bezoek gebracht aan het ziekenhuis en is een inventarisatie gemaakt over ziekenhuisbesmettingen, waarna een delegatie vanuit het ziekenhuis naar Denver is geweest voor instructie over het belang van onder andere een goede patiënten- en handhygiëne. Omdat het verschil binnen één jaar zo groot was, de verbeteringen zo snel waren gegaan, werden we uitgebreid geprezen om onze inzet, de Amerikanen waren enorm aangenaam verrast. Dr. DeLara wees op ons werk en de mogelijkheden die we geboden hebben waardoor het er allemaal zo goed uitziet. Bewondering alom. Daarna in rap tempo naar het hotel.

Woensdag zijn we in Tacloban geweest (Palo), in het Leyte Provincial Hospital. We hebben kunnen zien hoe onze gegeven materialen zijn ingezet en van een chirurgenteam dat ook al eerder in Ormoc was geweest kregen we veel complimenten. Het ziet er allemaal even goed en verzorgd uit. Blij toe! Maar er is nog steeds een tekort aan lakens.

Donderdag zijn we in Tumamak geweest om de begroting te bespreken met Julius. Helaas was Sir William er niet, waardoor we al vrij snel naar Sambulawan konden gaan. Met de auto naar Casili-on en hup achterop de motorfiets naar het gebouw; de conditie van de bruggen is beroerd, maar de weg blijft heel redelijk. We werden hartelijk ontvangen en na de lunch hebben we met Bebot en Adeth (de beheerders van het gebouw) kunnen spreken over de gang van zaken. Daarna vlot naar het hotel.

Vandaag, vrijdag, heeft Bas de financiën doorgenomen met Erla (de vervanger en zuster van Deborah) en is Karen naar het ODH geweest voor een bijeenkomst over de situatie van de ziekenhuizen qua bedbezetting. Het ziekenhuis verkeert financieel in zwaar weer omdat er verhoudingsgewijs veel patiënten zijn uit de laagste inkomensklasse zijn, ze zijn wel verzekerd, maar ze verblijven veelal langer in het ziekenhuis dan dat de verzekering vergoedt, wat resulteert in openstaande rekeningen die niet betaald kunnen worden. Er waren ook overheidsfunctionarissen die weliswaar begrip hadden voor de situatie, maar geen buidel geld mee hadden genomen, wel zijn enkele afspraken gemaakt waardoor het tekort kan worden teruggebracht én een toezegging voor een hoger budget in 2018. Aan het eind van de middag is er nog een gesprek geweest met Sir William ver de begroting van het waterproject, maar er zal een nieuwe begroting gemaakt moeten worden in overleg met Julius omdat Sir William aankwam met reeds aanwezige materialen. Dat zal worden afgehandeld in januari, maar er is nog geld nodig om dit project te kunnen realiseren.

Morgen is de PAKAIN vergadering al vrij vroeg in Palompon en we willen ook het ziekenhuis daar nog bezoeken, waarna we het bezoek van deze keer kunnen gaan afronden.

Zoals gezegd hier boven gingen we zaterdagmorgen vroeg naar Palompon. Daar eerst vergaderd met het voltallige bestuur min Edmundo Albercite die we wegens slechte verbindingen niet konden bereiken. Ook waren Adeth Bonite (de beheerster van het gebouw) met Bebot haar echtgenoot aanwezig. Een aantal lopende zaken zijn doorgenomen en het probleem van de waterhuishouding van de rijstvelden besproken. Er wordt in samenwerking met de regionale overheden over het verbreden van het afvoerkanaal. Maar er wordt eerst nagegaan in hoeverre het plan gereed is. Wij zullen op de hoogte gehouden worden om te bezien wat voor gevolgen dit voor ons zijn .

Toen naar het ziekenhuis. Wat wij reeds vermoeden en ook vernomen hadden in de andere ziekenhuizen dat er nog niet begonnen is met de nieuwbouw. Dit heeft te maken met de wisselende regelingen die door de overheid vastgesteld worden en daar zitten nog al wat tegenstrijdigheden in. Wij vinden het wel jammer dat de overheid hier een wisselend beleid voert en zijn we ook teleurgesteld dat de nieuwbouw hier die zo dringend hard nodig is nog steeds niet gestart is.

Toen terug naar het hotel en waren we moe. Het was een korte tijd dat we hier waren. De bedoeling om duidelijk de containerhulp af te bouwen blijkt ook hier weer dat het venijn in de staart zit. En da is dan voor ons ook een flinke staart. De ziekenhuizen vragen om (was al diverse keren eerder gevraagd) om een ambulance. Wij hebben dit altijd maar naast ons neergelegd daar we dit niet zagen zitten, eerst om een ambulance bemachtigen en ten tweede hoe regelen we het transport. Want dat is geen gemakkelijke klus. Verder heeft men in de twee grote ziekenhuizen dringend groet koelingen nodig voor medisch materiaal. De vraag over deze zaken is beslist niet irreëel. Het is gewoon nodig.

En dan niet te vergeten de waterhuishouding van de middelbare school. 1500 leerlingen met 40 toiletten zonder spoelwater. Allemaal zaken waar geld voor nodig is en wij na de container die nu nog weg moet toch niet meer zo kapitaalkrchtig zijn (als we het materiaal kunnen krijgen) om dit nog even te regelen. Wij vragen dan ook sponsors die als we het materiaal waar om gevraagd wordt kunnen krijgen om een bijdrage te leveren voor het transport. En verder of er een bijdrage geleverd kan worden voor de watervoorziening voor de school. Wij hebben al gezegd tegen schooldirecteur dat wij dat beslist niet alleen voor onze rekening te nemen.

We zijn moe maar toch voldaan na een week waar ook de emotie wel eens naar boven kwam. Morgen vliegen we weer terug. We hoopten uiteraard op een vlotte terugreis. Maar dat liep anders. In Cebu een klein uur vertraging. En dat kunnen we niet hebben vanwege de korte overstaptijd in Hongkong. Dit lukte net en toen naar Amsterdam. Hier zouden we opgehaald worden maar onze chauffeur had een flinke vertraging wegens file vorming vanaf Eindhoven naar Amsterdam. Kwamen hierdoor uren later thuis .

Bas en Karen